

TANGAZO LA SERIKALI Na 11 la tarehe 1/1/2016

SHERIA YA SERIKALI ZA MITAA (MAMLAKA ZA WILAYA)

(SURA YA 287)

SHERIA NDOGO

(Zimetungwa chini ya kifungu cha 153)

**SHERIA NDOGO ZA (KILIMO NA USALAMA WA CHAKULA) ZA HALMASHAURI YA
WILAYA YA MOROGORO, 2015**

**SEHEMU YA KWANZA
UTANGULIZI**

Jina na
mwanzo wa
kutumika

1. Sheria Ndogo hizi zitaitwa Sheria Ndogo za (Kilimo na Usalama wa Chakula) za Halmashauri ya Wilaya ya Morogoro za mwaka, 2015 na zitaanza kutumika mara baada ya kutangazwa kwenye Gazeti la Serikali.

Matumizi

2. Sheria Ndogo hizi zitatumika katika eneo lote la Mamlaka ya Halmashauri ya Wilaya ya Morogoro.

Tafsiri

3. Katika Sheria Ndogo hii isipokuwa pale ambapo imeelezwa vinginevyo:-

“Afisa Mwidhiniwa” maana yake ni Afisa ye yote wa Halmashauri atakayeteuliwa kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hizi.

“Afisa Ugani” maana yake ni mtaalamu wa kilimo, mifugo, Uvuvu au Nyuki katika ngazi za kata au kijiji.

“Halmashauri” maana yake ni Halmashauri ya Wilaya ya Morogoro.

“Kilimo” maana yake ni shughuli yoyote ya uzalishaji mali inayofanywa na binadamu na itajumuisha kilimo cha mazao, ufgaji wa wanyama, samaki, nyuki na uvuvi.

“Maji ya asili” maana yake ni bahari, maziwa, mabwawa yasiyo ya asili ambayo uvuvi wa umma unafanyika.

“Mazao” maana yake ni Mazao yote ya chakula, biashara, maua, matunda na mbogamboga yanayolimwa ndani ya eneo la Halmashauri.

“Mifugo” maana yake ni wanyama wote wafugwao na binadamu na itajumuisha nyuki, samaki, bata na kuku.

“Mfugaji” maana yake ni mtu ye yote anayejishughulisha na ufugaji wa mifugo katika eneo la Halmashauri.

“Mkazi” maana yake ni raia wa Tanzania ambaye kwa kawaida anaishi katika eneo la Halmashauri na ambaye ana kaya au anaishi katika kaya au taasisi iliyopo katika eneo la Halmashauri, isipokuwa mtu.

- (a) mwenye umri chini ya miaka 18;
- (b) asijejiweza kutokana na ulemavu, kuugua au uzee wa zaidi ya miaka sitini;
- (c) mwanafunzi aliyeko masomoni.

“Mkulima” maana yake ni mtu ye yote anayejishughulisha na kilimo.

“Mkurugenzi” maana yake ni Mkurugenzi wa Halmashauri pamoa na Afisa ye yote wa umma atakayeteuliwa kutekeleza majukumu ya Mkurugenzi.

“Skimu za Umwagiliaji” maana yake ni miundombinu ya miradi ya maji ambayo imeanzishwa na Serikali kuu Serikali za Mitaa, taasisi binafsi au za Umma ili kuendeleza kilimo cha umwagiliaji.

“Uhawilishaji” maana yake ni kitendo cha uzalishaji wa wanyama kwa njia ya kisasa kwa kutumia mbegu za madume bora ili kupata kizazi cha wanyama bora.

“Uvuvi haramu” maana yake ni uvuvi unaotumia zana zisizokubalika katika uvuvi kama mabomu, baruti, sumu, makokoro, mikuki, vyandarua na nyavye zenye matundu madogo.

“Uvuvi holela” maana yake ni uvuvi usio na leseni wala kibali cha Halmashauri.

“Vyanzo vya Maji” maana yake ni mito, vijito, visima, mabwawa, mifereji, maziwa, chemi chemi, ardhi oevu au

ardhi chepechepe.

“Wagani kazi” maana yake ni wananchi ambao wamepata mafunzo ya ugani nje ya vyuo ili kufanya kazi za maafisa ugani pale ambapo hawapo.

“Zana haramu” maana yake ni zana zozote zisizokubalika kitaalam kama vyandarua, baruti, mabomu, sumu, makokoro, nyavu zenye matundu madogo pamoja na mikuki.

**SEHEMU YA PILI
KILIMO CHA MAZAO**

Wajibu wa Halmashauri kutekeleza majukumu ya usimamizi

4.-(1) Katika kuhamasisha na kutekeleza azma ya Kilimo Kwanza Halmashauri itakuwa na wajibu wa;-

- (a) kuhakikisha viongozi wa Serikali, vyama vyaa siasa na wadau wengine wanashiriki ipasavyo katika kuendeleza sekta ya kilimo katika Halmashauri;
- (b) kuhakikisha kuwa wakulima wanasajiliwa pamoja na mazao wanayolima na kiasi cha ekari ya mazao wanayolima
- (c) kuhakikisha upatikanaji rahisi na kwa wakati wa pembejeo za kilimo
- (d) kutekeleza mipango ya msimu wa kilimo unaofuata mara baada ya mwisho wa msimu;
- (e) kuhakikisha upatikanaji wa maafisa ugani katika kila kijiji;
- (f) kuanzisha na kusimamia utekelezaji wa mfumo wa stakabadhi ya mazao ghalani,
- (g) kuainisha matumizi bora ya ardhi ili kubainisha na kutofautisha ardhi ya mifugo, kilimo na hifadhi;
- (h) kusimamia upatikanaji wa mbolea na pembejeo nyingine za kilimo;
- (i) kusimamia maadili, mwenendo na upatikanaji wa mawakala wa mbolea na pembejeo za kilimo;

Sheria Ndogo za (Kilimo na Usalama wa Chakula) za Halmashauri ya Wilaya ya Morogoro

Tangazo la Serikali Na. 11 (Linaendelea)

- (j) kuhakikisha ubora wa mazao unazingatiwa na mkulima katika hatua zote za uzalishaji.
- (k) kuhakikisha visumbu na magonjwa ya mazao yanadhibitiwa
- (l) kuhakikisha kuwa wanunuzi wa mazao wanakuwa na vibali vyta kununua mazao
- (m) kuhakikisha kunakuwa na masoko rasmi yanayotambulika.

Wajibu wa
Halmashauri
kutekeleza
majukumu
ya
kuendeleza
mazao

- (2) Katika kuhamasisha na kutekeleza azma ya Kilimo Kwanza Halmashauri itakuwa na wajibu wa:-
 - (a) kuhamisisha uandaaji wa vikundi vyta kiuchumi vinavyohamasisha kilimo cha kisasa;
 - (b) kuweka mabango kwenye kila kijiji yanayoeleza kanuni bora za kilimo yanayopaswa kuzingatiwa na mkulima kwa mazao yanayolimwa kwenye eneo hilo;
 - (c) kuanzisha mashamba darasa ya mfano katika kila kijiji
 - (d) kuhamasisha uanzishwaji wa vyama vyta wakulima vyta kuweka na kukopa kwa lengo la kujipatia mikopo ya benki.
 - (e) kuanzisha vituo vyta kukuzia na kufundishia wanyama kazi
 - (f) kuanzisha vituo maalum kwa ajili ya kutolea mafunzo ya utumiaji na utunzaji wa zana bora za kilimo;
 - (g) kuhamasisha matumizi ya wanyama kazi katika maeneo ambayo wafugaji hujishughulisha pia na kilimo cha mazao;
 - (h) kushindanisha wakulima, maafisa ugani katika kijiji, mtaa, na kata ili kupata mkulima bora, Afisa Ugani bora katika Halmashauri, Kata, Kijiji na kitongoji;
 - (i) kuhamasisha Serikali za vijiji na wananchi kwa ujumla kujenga maghala ya chakula ya vijiji;

Sheria Ndogo za (Kilimo na Usalama wa Chakula) za Halmashauri ya Wilaya ya Morogoro

Tangazo la Serikali Na. 11 (Linaendelea)

- (j) kuanzisha benki ya ardhi katika Halmashauri;
- (k) kuhakikisha inashirikiana na vituo na taasisi za utafiti katika utafiti wa mazao.

Wajibu wa serikali ya kijiji kutekeleza majukumu ya usimamizi

- 5.-(1) Serikali ya kijiji itakuwa na wajibu ufuatao;
- (a) kutenga ardhi kwa ajili ya kilimo na malisho ya mifugo, maeneo ya ufugaji wa nyuki na mabwawa ya kufugia samaki;
- (b) kwa kushirikiana na uongozi wa kitongoji, kuhakikisha kuwa kila mkazi anapata ardhi ya kutosha kwa ajili ya kutekeleza kauli mbiu ya kilimo kwanza;
- (c) kwa kushirikiana na uongozi wa kitongoji, kuhakikisha kuwa kila mkazi wa kijiji anajitosheleza kwa chakula;
- (d) kuhakikisha kuwa mkulima hauzi mazao yake kwa mnunuzi asiye na kibali cha Halmashauri na leseni ya kununua mazao;
- (e) kusajili wakulima na mazao wanayolima;
- (f) kuhakikisha kuwa sheria za mazao na kanuni zake zinatekelezwa;
- (g) kuhakikisha inaanizisha masoko rasmi ya kuuza mazao ya wakulima.

Wajibu wa serikali ya kijiji kutekeleza majukumu ya kuendeleza mazao

- (2) Serikali ya kijiji itakuwa na wajibu ufuatao;
- (a) kuhakikisha kwamba kila mkazi katika eneo la kijiji anayemiliki ardhi ya kilimo chini ya sheria yeyote ile, analima mazao ya chakula na biashara;
- (b) kuhakikisha kwamba kila mkazi wa kijiji anakuwa na ghalaa bora la kuhifadhia chakula na pembejeo.

Wajibu wa Afisa muidhiniwa

- 6.-(1) Afisa mwidhiniwa atakuwa na wajibu wa kuhakikisha kwamba kila mkulima;-

Sheria Ndogo za (Kilimo na Usalama wa Chakula) za Halmashauri ya Wilaya ya Morogoro

Tangazo la Serikali Na. 11 (Linaendelea)

- (a) anaandaa shamba kwa wakati;
 - (b) anapanda mbegu kwa mstari;
 - (c) anazingatia nafasi kati ya mmea na mmea inayotakiwa kitaalam;
 - (d) anaweka mbolea kwa viwango na kwa wakati;
 - (e) anapalilia kwa wakati palizi mbili au zaidi;
- (2) Afisa mwidhiniwa atakuwa na uwezo wa kuingja na kukagua shamba lolote wakati wa saa za kazi ili kujiona kama mkulima amezingatia maelezo ya kitaalam kama yalivyotolewa na watalam wa kilimo.

Hifadhi ya mazao

7.-(1) Kila mkazi atakayelima shamba katika eneo la Halmashauri atatakiwa kuvuna mazao yake pindi yakikomaa au kukauka na kuyahifadhi katika hali ya usafi na usalama ili kutunza ubora wake,

(2) Itakuwa ni jukumu la kila mkazi hususan mkuu wa kaya kuhakikisha kuwa anahifadhi chakula cha kutosha ye ye na familia yake kwa angalau mwaka mmoja au zaidi.

(3) Litakuwa ni jukumu la kila kaya kuwa na ghala la kuhifadhia chakula ambalo litapaswa kuwa katika hali ya usalama na lisiloruhusu wadudu kama vile dumuzi, panya au wadudu wengine kusababisha uharibifu wa chakula hicho

Wajibu wa kulima

8. Kila mkazi anayemiliki au atakayemilikishwa shamba kwa mujibu wa kifungu cha 5 (1) cha Sheria Ndogo hizi atawajibika kulilima, kulitunza na kuendeleza shamba hilo kwa mujibu wa maelezo ya kitaalamu atakayopewa na Afisa Ugani.

9. (1) Bila kuathiri kifungu cha 8 cha Sheria Ndogo hizi itakuwa ni wajibu wa kila Mkulima:-

- (a) kupalilia shamba kabla ya wakati wa mavuno

isipokuwa kama itaelezwa vinginevyo;

- (b) kuweka mbolea;
- (c) kutoa taarifa kwa mamlaka za kitongoji, kijiji, kata au Halmashauri au Afisa Ugani yeyote kwa njia yoyote atakayoona inafaa kuhusu kuwepo kwa ugonjwa wa mazao au kuwepo kwa wadudu waharibifu;
- (d) kutumia pembejeo kwa kuzingatia maelezo ya kitaalamu kila mwaka isipokuwa kama itaelekezwa vinginevyo na Afisa Ugani;
- (e) kuchukua hatua za kuangamiza wadudu waharibifu au kutibu magonjwa kama atakavyokuwa ameelekezwa na Afisa Ugani
- (f) kuzuia moto usiweze kuharibu mazingira,

(2) Kila Afisa Ugani atawajibika kutoa programu ya kilimo ya mwaka kulingana na hali ya hewa, ambayo itazingatia mambo yafuayato:

- (a) aina ya mazao kwa msimu;
- (b) aina ya mbegu kwa msimu husika;
- (c) namna na wakati wa kupanda;
- (d) namna na wakati gani wa kuvuna;
- (e) namna ya kuhifadhi mazao baada ya kuvunwa.

Ukaguzi

10. Afisa mwidhiniwa akishirikiana na Afisa Ugani, wakati wowote wa saa za kazi;

- (a) ataweza wakati wowote wa saa za kazi kuingia kwenye eneo la kilimo kwa madhumuni ya kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hizi;
- (b) ataweza kuingia katika kaya yoyote ili kukagua ghala la chakula kuona kama taratibu za kuhifadhi chakula zinazingatiwa;

Sheria Ndogo za (Kilimo na Usalama wa Chakula) za Halmashauri ya Wilaya ya Morogoro

Tangazo la Serikali Na. 11 (Linaendelea)

- (c) atawezza kumchukulia hatua za kisheria mtu yeoyote atakayevunja Sheria Ndogo hizi;
- (d) atatakiwa kuwa na daftari linaloonyesha idadi kamili ya wakazi na idadi ya ekari za mazao ya kilimo;
- (e) atapanga ratiba ya kutembelea mashamba ya wakazi ili kujionea kama wanatekeleza wajibu wa kulima na kutunza mashamba kwa mujibu wa Sheria Ndogo hizi;

11. Kila Afisa Mtendaji wa kata au Kijiji atawajibika kutunza kumbukumbu za mashamba yote ya mazao yaliyomo katika Kata au Kijiji chake na atasimamia moja kwa moja utekelezaji wa Sheria Ndogo hizi.

Makosa

12. Itakuwa ni kosa chini ya Sheria Ndogo hizi kwa mtu yeoyote;

- (a) anayemiliki ardhi ya kilimo kushindwa au kukataa au kakataza ardhi hiyo kutumika kwa kilimo,
- (b) kutotunza shamba;
- (c) kutovuna kwa wakati mazao yaliyoko shambani ambayo yamefikia wakati wa kuvunwa;
- (d) kutokuwa na ghalaa la kuhifadhi mazao na kulitumia;
- (e) kutohifadhi chakula cha kutosha;
- (f) kuuza mazao bila kuweka akiba ya mwaka mzima au zaidi;
- (g) kuuza mazao yakiwa shambani;
- (h) kutumia hifadhi ya mazao kwa ajili ya kutengenezea pombe.

SEHEMU YA TATU
UFUGAJI WA KISASA

Sheria Ndogo za (Kilimo na Usalama wa Chakula) za Halmashauri ya Wilaya ya Morogoro

Tangazo la Serikali Na. 11 (Linaendelea)

Wajibu wa
Halmashauri

13. Ili kuendeleza ufugaji bora na wa kisasa Halmashauri zitakuwa na wajibu ufuatayo; -
- (a) kuandaa mpango wa matumizi bora ya ardhi ili kutenga maeneo ya wakulima, wafugaji na maeneo ya hifadhi;
 - (b) kuhakikisha upatikanaji wa maafisa ugani;
 - (c) kuhakikisha upatikanaji wa madawa ya mifugo na chanjo za mifugo;
 - (d) kuhakikisha uwepo wa majosho katika kila kijiji au kitongoji kwa kushirikisha nguvu za wananchi;
 - (e) Kuanzisha kamati za majosho kwenye kila kijiji au kitongoji ambapo majosho hayo yameanzishwa.
 - (f) kuhakikisha upatikanaji wa masoko ya mifugo hai na nyama;
 - (g) kuanzisha minada na magilio ya mifugo ndani ya maeneo ya Halmashauri na kuhimiza wafugaji kutumia minada hii ili kuvuna na kupunguza idadi ya mifugo;
 - (h) kuhamasisha wananchi kuanzisha vyama vya ushirika wa wafugaji na vyama vya kuweka na kukopa;
 - (i) kusaidia kuanzisha vituo vya uhawilishaji wa mifugo ili kupata madume bora ya kisasa na mifugo yenyе tija;
 - (j) kushindanisha wafugaji vijiji, mitaa na kata ili kupata washindi wa mfugaji bora wa mwaka katika mtaa,kijiji na kata kwa mwaka;
 - (k) kushindanisha maafisa ugani wote katika mitaa, vijiji na kata ili kumpata afisa ugani bora katika ngazi za vijiji, mitaa, kata na Halmashauri;
 - (l) kuandaa vigezo vya kuwapata maafisa ugani bora wa mifugo katika vijiji, mtaa na kata;
 - (m) kutoa zawadi za kijiji, mtaa, na kata bora katika ufugaji kwa mwaka;
 - (n) kutoa zawadi kwa mfugaji bora kwa mwaka wa kila

kijiji, mtaa, kata na Halmashauri;

- (o) kutoa zawadi kwa afisa ugani bora wa mwaka kila Halmashauri, kata, mtaa au kijiji;
- (p) kutoa zawadi kwa shamba darasa la mifugo kwa mwaka;
- (q) kuhakikisha upatikanaji wa mabwawa ya maji ya kunyweshea mifugo;
- (r) kuhakikisha upatikanaji rahisi wa soko la ngozi za mifugo;
- (s) kuhamasisha uwekezaji katika viwanda vidogovidogo nya mazao ya mifugo kama mikanda, pochi, mapambo yatokanayo na ngozi za wanyama na usindikaji wa maziwa, siagi, jibini na mtindi;
- (t) kuanzisha klabu za wanywaji maziwa katika Halmashauri;
- (u) kufanya uperembaji wa mara kwa mara juu ya ufugaji wa kisasa ili kujadili mafanikio na udhaifu katika utekelezaji ili kuweza kuboresha au kuimarisha au kurekebisha kosoro zilizojitokeza;
- (v) kuhamasisha wafugaji wa vijiji kuanzisha mashamba ya mazao ya kilimo ili wanufaike na upatikanaji rahisi wa mbolea ya mboji;
- (w) kuhamasisha wafugaji kufanya uvunaji wa mara kwa mara wa mifugo ili kubakisha idadi ndogo ya mifugo yenye kuleta tija na rahisi kuihudumia;
- (x) kuanzisha machinjio ya wanyama ya kisasa na salama ili kurahisisha uvunaji wa mifugo kwa njia ya uchinjaji;
- (y) Kuhakikisha udhibiti wa ufugaji wa kuhamahama ili kuhifadhi mazingira.
- (z) kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hii ili kudumisha amani, utulivu na maelewano katika jamii za wakulima na wafugaji;

Wajibu wa

14. Uongozi wa Serikali ya kijiji kwa kushirikiana na

Sheria Ndogo za (Kilimo na Usalama wa Chakula) za Halmashauri ya Wilaya ya Morogoro

Tangazo la Serikali Na. 11 (Linaendelea)

serikali ya
kijiji

- uongozi wa kitongoji utahakikisha;
- (a) unaandaa mpango wa matumizi bora ya ardhi;
 - (b) kila mfugaji anapata ardhi ya kutosha ya malisho ya mifugo;
 - (c) unasimamia na kulinda mipaka ya ardhi ya kilimo na mifugo iliyobainishwa na mpango wa matumizi bora ya ardhi;
 - (d) unatoa au kutaja idadi ya mifugo ambayo kila mfugaji ataruhusiwa kuwa nayo kwa mujibu wa sheria;
 - (e) unasimamia uanzishwaji wa majosho ya mifugo kwa ushirikiano na wafugaji;
 - (f) unahamasisha wafugaji kuvuna mifugo yao mara kwa mara ili kubakisha idadi ya mifugo yeayne kuleta tija;
 - (g) wataalamu wa ugani walioopo katika kijiji wanatoa elimu ya ufugaji wa kisasa ili kupata mifugo bora na mazao bora ya mifugo;
 - (h) kuandaa njia maalum za kupitishia mifugo (stock routes)

Wajibu wa
Afisa
Mwidhiniwa

15. Afisa Mwidhiniwa au Afisa Ugani atatakiwa:-

- (a) kuwa na daftari linaloonyesha idadi kamili ya mifugo kwa kila mfugaji;
- (b) kuingia katika kaya yoyote ili kukagua idadi ya mifugo;
- (c) kuhakikisha kuwa mfugaji anachanja na kuogesha mifugo yake mara kwa mara ili kuepuka magonjwa ya mifugo;
- (d) kuhakikisha kuwa mfugaji mwenye mifugo iliyozidi idadi ya kibali chake kwa mujibu wa sheria anavuna mifugo yake kwa njia endelevu;
- (e) kutoa taarifa kwa Halmashauri mara anapogundua kuna mlipuko wa magonjwa ambayo yanahitaji msaada kutoka ngazi za juu;
- (f) Kumchukulia hatua za kisheria mfugaji yeayne

anayekwenda kinyume na masharti ya ufugaji yaliyoainishwa chini ya Sheria Ndogo hizi au sheria yoyote andishi;

- (g) kuhamasisha wafugaji kutumia njia za kisasa za kuitambua mifugo badala ya kutumia njia za kizamani ambazo zinaharibu ubora wa ngozi.

Wajibu wa
Mfugaji

16. Kila Mfugaji:-

- (a) atahakikisha anafuga idadi ya wanyama ambayo haitasababisha usumbufu kwa wadau wengine wa kilimo kama ilivyoidhinishwa kwenye kibali cha Halmashauri;
- (b) atalazimika kuchanja mifugo yake kila mara ili kuzuia magonjwa ya mifugo na magonjwa ya mlipuko;
- (c) atalazimika kuogesha mifugo yake ili kuihami dhidi ya magonjwa,kupe na mbung'o;
- (d) atalazimika kujiunga na vyama vya wafugaji wajasiriamali;
- (e) atalazimika kutoa taarifa yoyote juu ya kutokea kwa magonjwa ya mifugo akiyona au kuhisi au kuyatambua dhidi ya mifugo yake;
- (f) atalazimika kuchungia mifugo yake katika maeneo yaliyotengwa katika mpango wa matumizi bora ya ardhi;
- (g) atalazimika kufuga mifugo yake ndani ya banda (zero grazing) kwa idadi ambayo Halmashauri itatoa kibali;
- (h) atalazimika kuhestimu mipaka iliyotenganisha ardhi ya kilimo, mifugo, hifadhi za Taifa, makazi,maeneo ya Taasisi na maeneo mengine ya wadau wa kilimo kama mazao ya wakulima, wafugaji wa nyuki, samaki na skimu za umwagiliaji;
- (i) atashirikiana na maafisa mifugo au maafisa ugani wakati wa tiba au chanjo wakati wa magonjwa ya mlipuko na karantini na kampeni zozote za kitaifa za kudhibiti magonjwa na vifo vya mifugo.

Sheria Ndogo za (Kilimo na Usalama wa Chakula) za Halmashauri ya Wilaya ya Morogoro

Tangazo la Serikali Na. 11 (Linaendelea)

- (j) atashirikiana na maafisa ugani kuanzisha mashamba darasa na mashamba ya kulishia mifugo
- (k) ataheshimu masharti ya karantini wakati wa magonjwa ya mlipuko
- (l) atatakiwa kupisha mifugo yake katika njia zilizotengwa na Halmashauri (stock routes)
- (m) ataweka alama za utambuzi wa mifugo yake katika sehemu za wanyama kama atakavyo elekezwa na wataalam (branding, earring tags, tatooing) ili kutoharibu ubora na thamani ya ngozi.

Uvunaji wa
mifugo

17.-(1) Kila mfugaji atawajibika kuvuna mifugo yake kila atakapobaini kuwa imevuka idadi iliyoko kwenye kibali kilichotolewa na Halmashauri.

(2) Wakati wa uvunaji wa mifugo kila mfugaji ataweza kuuza wanyama hai au kwa kuchinja na kuuza nyama.

(3) Kabla ya kuvuna mfugaji atashirikiana na Afisa Mwidhiniwa ili kujiridhisha kwamba mifugo yake haina maradhi au magonjwa ya kuambukiza.

(4) kila mfugaji baada ya kuvuna au kuuza mifugo yake atahakiksha kipato chake kinaendeleza familia yake,

Makosa

18. (1) Mfugaji ye yote atakuwa ametenda kosa iwapo:-

- (a) atashindwa kuvuna mifugo iliyozidi idadi iliyoko kwenye kibali kilichotolewa na Halmashauri au;
- (b) atashindwa au kukataa kuchanja mifugo yake ili kuzuia magonjwa au;
- (c) atalisha mifugo yake kwenye maeneo ambayo hayakutengwa kwa ajili hiyo au;

Sheria Ndogo za (Kilimo na Usalama wa Chakula) za Halmashauri ya Wilaya ya Morogoro

Tangazo la Serikali Na. 11 (Linaendelea)

- (d) ataruhusu mifugo yake kuzurura hovsky; au
- (e) atazembea au kushindwa kutoa taarifa juu ya ugonjwa wa mifugo au;
- (f) atamzuia Afisa Mwidhiniwa au Afisa Ugani kutekeleza majukumu yake;
- (g) atasafirisha mifugo bila kibali cha Halmashauri;
- (h) atasafirisha mifugo kwa kuiswaga barabarani;

**SEHEMU YA NNE
SKIMU ZA UMWAGILIAJI**

Jukumu la
Halmashauri

19.-(1) Kila Halmashauri itaananza skimu za umwagiliaji katika maeneo ya vijiji ambayo upatikanaji wa maji siyo wa shida ili kuchochea kilimo cha umwagiliaji;

(2) Skimu za umwagiliaji zilizoanzishwa na Halmashauri zitagawiwa kwa wanavijiji ili kuendeleza kilimo cha umwagiliaji;

(3) Halmashauri zitaendelea kutoa utaalami wa ugani na matumizi bora ya skimu hizi ili kuzifanya ziwe endelevu;

(4) Skimu za umwagiliaji pamoja na miundombinu yake vitakua chini ungalizi na usimamizi wa Serikali ya kijiji,

(5) Halmashauri itawajibika kufanya ukarabati wa miundombinu katika skimu isipokuwa kwa uharibifu wa makusudi au uzembe utakaosababishwa na matumizi mabaya ya skimu;

(6) Halmashauri itagawa skimu kwa wananchi watakaoomba

na kuahidi kutunza skimu hizo ili ziwe endelevu;

(7) Halmashauri itakuwa na uwezo wa kumfutia kibali mtu ye yote ambaye atathibitika kutumia vibaya skimu au ataharibu au atakodisha kwa mtu mwingine bila ridhaa ya Halmashauri;

(8) Halmashauri itashindanisha watumiaji wa skimu za umwagiliaji ili kumpata mshindi atakayejulikana kama “mtunzaji na mtumiaji bora wa skimu” mshindi huyo atapewa zawadi na Halmashauri;

(9) Halmashauri itakua na uwezo wa kutoa, kufuta, kubatilisha, au kusimamisha kibali cha utumiaji wa skimu. Kibali kitolewacho na Halmashauri kitalipiwa ada ya shilingi laki moja kwa mwaka;

(10) Kabla ya kupewa leseni mwombaji atalazimika kulipa ada ya utunzaji skimu (Scheme Maintenance Fee) itakayopangwa na Halmashauri, ada hiyo italipwa kila mwaka na mwombaji ataruhusiwa kulipa kwa awamu mbili kwa mwaka;

(11) Afisa Mwidhiniwa au Afisa Ugani au Afisa ye yote wa Halmashauri atakuwa na uwezo wa kuingia kwenye skimu saa yoyote wakati wa saa za kazi ili kufanya ukaguzi;

(12) Bila kuathiri kifungu cha 19 (11) cha Sheria Ndogo hizi maafisa hao watakuwa na uwezo wa kufanya ukaguzi baada ya saa za kazi na siku za mapumziko au jumamosi na jumapili au siku za sikukuu ili mradi wawe na kibali cha Mkurugenzi;

Wajibu wa
watumiaji
skimu za
umwagiliaji

20. Watumiaji wa skimu za umwagiliaji watakuwa na majukumu yafuatayo;-

(a) kutunza, kulinda, kuhifadhi na kuheshimu miundombinu iliyoko katika skimu za umwagiliaji;

(b) kutoa taarifa za uharibifu wa miundombinu ya skimu

kila inapotokea;

- (c) kulipia leseni na ada za skimu kila mwaka;
- (d) kujiunga na umuja wa skimu au chama cha watumiaji wa skimu katika skimu ambayo wao ni watumiaji;
- (e) kufanya ukarabati wa skimu kwa uharibifu ambao umesababishwa na uzembe au matumizi mabaya ya miundombinu ya skimu;
- (f) kulipa fidia ya gharama kwa Halmashauri endapo Halmashauri itafanyia ukarabati uharibifu uliosababishwa na watumiaji au wanachama wa skimu;
- (g) kuwaruhusu maafisa wa Halmashauri na kuwapa ushirikiano wakati wowote wanapotaka kuingia au kukagua miundombinu ya skimu;
- (h) kushirikiana na Halmashauri au kijiji wakati wowote kunapotokea haja ya kuboresha miundombinu ya skimu ili kuongeza ufanisi katika kutoa huduma kwenye skimu;
- (i) katika kufanya hivyo watumiaji wa skimu watatakiwa kuchangia nguvu kazi au fedha taslimu; na
- (ii) umuja wa watumiaji wa skimu utachangia rasilimali fedha kutoka katika akiba yake.
- (j) watumiaji wa skimu za umwagiliaji watabuni vyanzo vya mapato na kuweka taratibu za namna ya kukusanya ili kuwa na hazina ambayo itatumika kama italazimika kufanya hivyo ili kuboresha au kuimarisha miundombinu ya skimu za umwagiliaji;
- (k) kulinda vyanzo vya maji ambavyo vinaingiza maji katika skimu za umwagiliaji.
 - (i) katika kufanya hivyo mtu yejote; hataruhusiwa kuchepusha maji kwa sababu yoyote au kwa namna yoyote bila ruhusa ya Halmashauri;

Sheria Ndogo za (Kilimo na Usalama wa Chakula) za Halmashauri ya Wilaya ya Morogoro

Tangazo la Serikali Na. 11 (Linaendelea)

- (ii) Hataruhusiwa kupanda miti au mimea yoyote ambayo inaweza kusababisha hasara au uharibifu au kuhatarisha miundombinu ya skimu au kupunguza kina cha maji katika skimu.

Barabara za
Halmashauri

21. Bila kuathiri majukumu ya Halmashauri yaliyoainishwa katika vifungu vya 4, 13 na 19, vya Sheria Ndogo hizi Halmashauri itahakikisha kwamba barabara za Halmashauri zinapitika ili kurahisisha usafirishaji na usambazaji wa pembejeo za kilimo na mazao wakati wa mavuno.

Marufuku ya
jumla

22.-(1) Itakuwa ni marufuku kwa mtu ye yeyote chini ya Sheria Ndogo hizi;

- (a) kusafisha au kuandaa shamba kwa kuchoma moto;
- (b) kuchoma moto msitu wa hifadhi;
- (c) kulima katika vyanzo vya maji, miteremko au misitu ya hifadhi;
- (d) kuchunga na kunywesha mifugo katika vyanzo vya maji au miteremko au misitu ya hifadhi;
- (e) kulima kando kando ya barabara au hifadhi za barabara za vijiji, Wilaya, Mikoa au Taifa;
- (f) Kuswaga mifugo barabarani au kuchungia mifugo barabarani au kandokando ya barabara au katika hifadhi ya barabara.

(2) Bila kuathiri masharti yaliyopo kwenye kifungu cha 22(1) cha Sheria Ndogo hizi,

(a) mtu ye yeyote anaweza kuruhusiwa kusafisha au kuandaa shamba kwa kuchoma moto baada ya kuomba na kupata kibali maalumu kutoka kwa Halmashauri;

(3) Halmashauri itatoa kibali baada ya Afisa Mwidhiniwa kuridhika kwamba taratibu zote za kuzuia moto usisababishe madhara zimezingatiwa ikiwa ni pamoja na:-

Sheria Ndogo za (Kilimo na Usalama wa Chakula) za Halmashauri ya Wilaya ya Morogoro

Tangazo la Serikali Na. 11 (Linaendelea)

- (a) kutengeneza wigo mpana kati ya shamba litakalochomwa moto na mashamba jirani ili moto usivuke au kuenea kwenye mashamba hayo au misitu;
 - (b) kutoa taarifa ya angalau siku saba kabla ya kuchoma moto kwa majirani wanaozunguka shamba hilo;
 - (c) kuwepo kwa taarifa ya angalau siku saba kwa serikali ya kijiji kabla ya kuchoma moto;
- (4) Kibali kitakachotolewa chini ya Sheria Ndogo hizi kitakuwa cha maandishi na kitaonyesha jina, tarehe, eneo analotaka kuchoma moto na maoni ya Halmashauri.

Makosa

- 23.-(1) Mtu yejote atakuwa ametenda kosa iwapo:-
- (a) ataharibu miundombinu iliyopo kwenye skimu za umwagiliaji; au
 - (b) atashindwa kukarabati miundombinu ya skimu kwa uzembe au matumizi yake mabaya ya miundombinu hiyo; au
 - (c) atashindwa au atakataa kulipia leseni na ada ya skimu; au
 - (d) atachepusha maji kutoka kwenye vyanzo vya maji bila kibali cha Halmashauri au;
 - (e) atapanda miti au mimea inayoweza kusababisha hasara, kuhatarisha au kuharibu miundombinu ya skimu

(2) Bila kuathiri maelezo ya kifungu cha 39 cha Sheria Ndogo hizi, endapo kosa alilotenda mtu huyo lilisababisha hasara au uharibifu wa mali ya kijiji au Halmashauri au Serikali au skimu ya umwagiliaji au mali ya mtu binafsi; ataamriwa kufanya matengenezo au kulipa fidia ya matengenezo na na iwapo atashindwa atashitakiwa na akipatikana na kosa atahukumiwa kifungo cha miezi kumi na miwili jela.

Sheria Ndogo za (Kilimo na Usalama wa Chakula) za Halmashauri ya Wilaya ya Morogoro

Tangazo la Serikali Na. 11 (Linaendelea)

**SEHEMU YA TANO
UFUGAJI WA SAMAKI NA UVUVI**

A. UFUGAJI WA SAMAKI

Ufugaji

24. Halmashauri kulingana na jiografia yake, sayansi yake ya udongo, upatikanaji wa maji na mvua itakua na wajibu wa kuhamasisha serikali za vijiji na wananchi kwa ujumla kuanzisha ufugaji wa samaki wa kisasa katika eneo lake

Jukumu la
Halmashauri

25. Ili kutekeleza mahitaji ya kifungu cha 24 cha Sheria Ndogo hizi itakuwa ni jukumu la Halmashauri kuhakikisha kwamba.

- (a) inahamasisha wananchi juu ya uanzishaji wa kilimo cha ufugaji wa samaki;
- (b) inaaniszha mabwawa ya mfano ya samaki katika kila kata;
- (c) inawezesha upatikanaji wa maafisa ugani wa uvuvi kwenye kata na vijiji;
- (d) Vifaranga vya samaki vinapatikana ili kupandikizwa katika mabwawa ya wananchi, Kata, Vijiji, na Vitongoji.

Jukumu la
serikali ya
kijiji

26. Ili kutekeleza azma na dhamiri ya kuhamasisha ufugaji wa samaki Serikali ya kijiji itahakikisha kwamba.

- (a) inatenga ardhi ya kuanzishia mabwawa ya mfano au mashamba darasa ya ufugaji wa samaki;
- (b) inaaniszha mabwawa ya samaki ya kijiji ili kukuza kipato cha makusanyo ya maduhuli ya kijiji;
- (c) inaaniszha vyama vya kuweka na kukopa vya wafugaji wa samaki kijijini;
- (d) inashirikiana na Halmashauri kuanzisha mafunzo ya nadharia na vitendo kuhusiana na ufugaji bora wa samaki;
- (e) inaaniszha masoko na minada maalum katika siku maalum kwa ajili ya kuuzia samaki.
- (f) inatunga Sheria Ndogo ya kijiji kuhimiza ufugaji na uvuvi bora wa samaki,

Jukumu la

27. Kwa mujibu wa Sheria Ndogo hizi kila Afisa uvuvi wa

Sheria Ndogo za (Kilimo na Usalama wa Chakula) za Halmashauri ya Wilaya ya Morogoro

Tangazo la Serikali Na. 11 (Linaendelea)

- Afisa uvuvi kata au kijiji atakuwa na jukumu la;
- (a) kuanzisha rejestra ya orodha ya wafugaji wote wa samaki katika kata au kijiji;
 - (b) kupanga ratiba ya kuwatemebelea wafugaji wa samaki katika kata au kijiji;
 - (c) kuanzisha orodha na idadi ya mabwawa ya samaki na aina ya samaki katika kila bwawa katika kata au kijiji;
 - (d) kuanzisha mashamba darasa au mabwawa ya mfano kwa ajili ya kutolea mafunzo ya nadharia na vitendo;
 - (e) kuhakikisha upatikanaji wa vifaranga na mbegu bora ya samaki;
 - (f) kuanzisha programu ya kuvuna au kuvua samaki wakubwa wanaowala samaki wadogo (predators) katika mabwawa;
 - (g) kuanzisha programu ya kuangamiza magugu maji katika mabwawa;
 - (h) kuandaa programu ya uendelezaji na ukuzaji wa kilimo cha ufügaji wa samaki katika kata au kijiji;
 - (i) Kuhakikisha wafugaji wa samaki wanatumia nyavu sahihi wakati wa kuvuna katika mabwawa yao ili kutoharibu mazalia na kutovuna samaki wadogo;
 - (j) kudhibiti uvuvi haramu na uvuvi holela katika eneo lake;
 - (k) kumchukulia hatua mvuvi au mtu ye yeyote atakaye kwenda kinyume na masharti ya uvuvi yaliy ainishwa chini y Sheria Ndogo hii au sheria yoyote andishi ya uvuvi au hifadhi ya mazingira,

B. UVUVI KATIKA MAJI YA ASILI

Uvuvi katika
maji ya asili

28. Wananchi watakuwa na ruhusa ya kuvua katika maji ya asili kama mito, maziwa, mabwawa ya asili na yasiyo ya asili na bahari kwa vibali maalum vyta uvuvi.

Jukumu la
Halmashauri

29. Halmashauri itakuwa na jukumu la kuhakikisha kwamba:-

- (a) wavuvi wote wanakuwa na vibali na leseni halali za

uvuvi;

- (b) wavuvi wanatumia nyavu zinazokubaliwa kitaalam
- (c) inapiga marufuku uvuvi haramu wa kutumia makokoro, sumu, mabomu, baruti, mikuki, nyavu zisizokubalika na vyandarua;
- (d) inatoa elimu ya uvuvi wa kisasa na zana za uvuvi zinazokubalika kisheria;
- (e) inaanisha vikosi nya ulinzi nya wananchi nya kupambana na wavuvi haramu kuitia ulinzi shirikishi katika mabwawa na maji ya asili,
- (f) inaanisha masoko na minada ya samaki katika fukwe za maji ya asili na yasiyo ya asili;
- (g) inateketeza zana haramu za uvuvi zinazotengenezwa na wavuvi haramu;
- (h) inawafikisha wavuvi haramu katika vyombo nya dola kwa hatua za kisheria pindi wanapokamatwa;
- (i) vijiji vyote vinavyopakana au kuzungukwa na maji ya asili vinapatiwa maafisa uvuvi;
- (j) inaanda mpango wa kuwazawadia raia wema wanaotoa taarifa kuhusu wavuvi haramu;
- (k) inatenga na kuanzisha makambi ya wavuvi ili kuzuia uvuvi holela na uvuvi haramu;
- (l) inafanya ukaguzi wa leseni za uvuvi wa mara kwa mara na kuwachukulia hatua wavuvi wasio na leseni;
- (m) itaanisha na kutunza rejestra ya orodha ya wavuvi wote wenye leseni katika Halmashauri;
- (n) itahakikisha kwamba wavuvi wote halali wanalipa ushuru wa kisheria kwa Halmashauri;
- (o) inahamasisha wavuvi kuanzisha vyama nya kuweka na kukopa ili kuweza kujipatia mikopo katika mabenki kwa ajili ya kukuza mitaji na kujipatia zana bora na za kisasa

za uvuvi.

Jukumu la
Afisa uvuvi

30. Kila Afisa uvuvi wa Halmashauri kwa kushirikiana na Afisa Mtendaji wa Kata, Kijiji au Mtaa atakuwa na wajibu wa;
- (a) kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hizi;
 - (b) kuhamasisha na kuunda vikosi vya doria dhidi ya wavuvi haramu;
 - (c) kufanya ukaguzi wa leseni mara kwa mara katika makambi ya wavuvi;
 - (d) kutoa elimu juu ya uvuvi salama, uvuvi endelevu na hifadhi ya mazingira katika maeneo ya uvuvi;
 - (e) kuwachukulia hatua za kisheria watu wote wanaokiuka Sheria Ndogo hizi au Sheria yoyote andishi ya uvuvi na hifadhi ya mazingira;
 - (f) kuanzisha na kutunza rejestra yenye orodha ya wavuvi katika kata, kijiji na mtaa;
 - (g) kuanzisha rejestra yenye majina ya makambi ya uvuvi, idadi ya makambi na idadi ya wavuvi katika makambi hayo.

Mamlaka ya
Halmashauri

31.-(1) Chini ya Sheria Ndogo hizi Halmashauri itakuwa na uwezo wa kusitisha, kufuta au kumnyang'anya mtu leseni mtu ye yoyote endapo itabainika amekiuka masharti ya leseni ya uvuvi.

(2) bila kuathiri maelezo ya kifungu cha 31 (1)(a) hapo juu pamoa na kuwa na uwezo wa kusitisha au kufuta au kunyanganya leseni Halmashauri itaweza kuangamiza au kuteketeza kwa namna yoyote ile inavyo ona inafaa zana haramu zilizokamatwa na kutelekezwa na wamiliki wake,

(3) Halmashauri itamfikisha mahakamani mtu yoyote atakaye kamatwa akiendesha uvuvi haramu.

Sheria Ndogo za (Kilimo na Usalama wa Chakula) za Halmashauri ya Wilaya ya Morogoro

Tangazo la Serikali Na. 11 (Linaendelea)

Makosa

32. Mtu yeoyote atakuwa ametenda kosa iwapo:-

- (a) atavua samaki kwa kutumia mabomu au baruti au sumu au mikuki;
- (b) atavua bila kuwa na leseni halali;
- (c) atakataa au kukwepa kulipa ushuru wa Halmashauri;
- (d) atatumia nyavu zisizokubaliwa kitaalam;
- (e) atauza samaki katika maeneo yanayokatazwa chini Sheria Ndogo hii au sheria yoyote andishi;
- (f) ataendesha shughuli za uvuvi bila kujiandikisha kweshe rejista ya wavuvi ya kata, kijiji au mtaa;
- (g) atavua katika maeneo ya hifadhi au eneo lolote lisiloruhusiwa kisheria;
- (h) Atapatikana akivua au akiuza samaki wodogo wadogo.

**SEHEMU YA SITA
UFUGAJI WA NYUKI**

Wajibu wa
Halmashauri

33. Ili kukuza na kuendeleza ufugaji bora na wa kisasa wa nyuki Halmashauri itakua na wajibu ufuatao:-

- (a) kuhakikisha kunakuwepo mtaalamu wa nyuki katika kila Kata au Kijiji;
- (b) kutoa elimu ya ufugaji wa nyuki;
- (c) kuhamasisha na kuanzisha vikundi vyta wafugaji wa nyuki katika Kata na Viji;
- (d) kutoa elimu ya utunzaji na uhifadhi wa mazingira;
- (e) kurahisisha upatikanaji wa miche bora ya miti ya asili au ya kisasa itakayotoa maua mengi ambayo nyuki watatumia kutengeneza asali;
- (f) inasambaza bure au kwa bei rahisi miche ya miti kwa wakulima;
- (g) kuhakikisha upatikanaji wa dawa baridi za kurinia asali ambazo haziui nyuki wala kuharibu mazalia au masega

yao;

- (h) kutengeneza mizinga bora ya mfano kwa ajili ya ufugaji wa nyuki na kufundishia;
- (i) kuwezesha upatikanaji rahisi wa zana na vifaa vyta kisasa vya kuvunia asali;
- (j) kuwatafutia wafugaji soko la uhakika la asali;
- (k) kuwasaidia wakulima walioko katika vikundi kuanzisha vituo vya kukusanya na kuuza asali;
- (l) kuanzisha mashamba darasa ya ufugaji wa nyuki na hifadhi ya mazingira;
- (m) kuzihamasisha shule za Sekondari na za Msingi kuanzisha miradi ya ufugaji wa nyuki;
- (n) kufanya tathmini ya kila mwaka ya ukuaji wa sekta ya ufugaji wa nyuki;
- (o) kuwapatia maofisa ugani vyombo vya usafiri ili kuwapa unafuu wa kuwatemelea wafugaji;
- (p) kuwezesha vikundi vya wafugaji wa nyuki kuhudhuria maonesho ya siku ya wakulima nane nane ili kuonesha bidhaa ya maonesho katika kanda husika;
- (q) kuwashawishi wananchi kuanzisha Vyama vya kuweka na kukopa ili kukuza mitaji;
- (r) kutenga maeneo maalum ya ardhi kwa ajili ya wafugaji wa nyuki;
- (s) kuhakikisha upatikanaji wa pembejeo zihusianazo na ufugaji wa nyuki;

Wajibu wa
Serikali ya
Kijiji

34. kila Serikali ya Kijiji ambayo wananchi wake wanafuga nyuki itakuwa na wajibu wa;

- (a) kutenga maeneo maalumu ya ufugaji wa nyuki;
- (b) kuanzisha daftari litakalokuwa na orodha ya wafugaji wa nyuki kijijini;

- (c) kuanzisha miradi ya ufugaji nyuki ya Kijiji;
- (d) kuanzisha vikundi na vyama vya kuhifadhi mazingira vitakavyokua na jukumu la:-
 - (i) kuhimiza upandaji miti;
 - (ii) kuzima moto au kupambana na wachoma moto;
 - (iii) Kupambana na kuzuia uvunaji au urinaji wa asali wa kutumia moto.
- (e) kutunga Sheria Ndogo za Kijiji kuhamasisha hifadhi ya mazingira na ufugaji bora wa nyuki;

Wajibu wa
Afisa Nyuki

35. Kila Afisa Nyuki wa Kata au Kijiji atatakiwa kufanya yafuatayo:-

- (a) atakuwa ndiye Afisa muidhiniwa wa masuala ya nyuki katika Kata au Kijiji;
- (b) atatunza orodha ya wafugaji wote wa nyuki katika Kata au Kijiji;
- (c) atatunza orodha ya vikundi vyote vya wafugaji wa nyuki katika Kata au Kijiji;
- (d) atatoa mafunzo elekezi ya ufugaji bora wa nyuki katika Kata au Kijiji;
- (e) ataanzisha mashamba darasa ya ufugaji wa nyuki katika Kata au kila Kijiji;
- (f) atahakikisha upatikanaji wa pembejeo zote zihusianazo na ufugaji wa nyuki;
- (g) ataandaa ratiba ya kuwatembelea wafugaji wa nyuki waliomo katika Kata yake au Kijiji chake;
- (h) atahamasisha upandaji wa miti ili kuhanikiza upatikanaji wa maua yanayotumiwa na nyuki kutengeneza asali;
- (i) kwa kushirikiana na Afia Mtendaji wa kata au kijiji atachukua hatua za kisheria dhidi ya wafugaji wa nyuki au mtu ye yote atakaye kwenda kinyume na masharti ya Sheria Ndogo hizi au sheria yoyote andishi ya ufugaji wa nyuki au hifadhi ya mazingira.

Sheria Ndogo za (Kilimo na Usalama wa Chakula) za Halmashauri ya Wilaya ya Morogoro

Tangazo la Serikali Na. 11 (Linaendelea)

Wajibu wa
Mfugaji wa
Nyuki

36. Kila mfugaji wa nyuki atakuwa na wajibu ufuatao:-
- (a) atatumia mizinga ya kisasa ya kufugia nyuki;
 - (b) atarina asali kwa katumia njia za kisasa badala ya kutumia moshi au moto;
 - (c) atahifadhi mazingira kwa kutoa homa moto, misitu;
 - (d) atajiunga katika vikundi vya uhifadhi wa mazingira;
 - (e) atajiunga na vyama vya kuweka na kukopa vya wafugaji wa nyuki;
 - (f) atatumia dawa isiyoua nyuki wala kuharibu ubora wa asali wakati wa urinaji;
 - (g) atatumia vyombo au vifaa vilivyo safi na salama kwa ajili ya kurinia na kuhifadhia asali;
 - (h) atahudhuria mafunzo yatolewayo katika mashamba darasa ya ufugaji wa nyuki.

Makosa

37. Mtu ye yeyote atakua ametenda kosa endapo atapatikana:-
- (a) akirina asali kwa kutumia moto au moshi;
 - (b) akiuza asali iliyorinwa kwa moto au moshi;
 - (c) akichanganya au amechanganya asali na vitu vingine ambavyo siyo asali;
 - (d) akichoma moto msitu au eneo ambalo limetengwa kwa ajili ya wafugaji wa nyuki;
 - (e) akikata miti bila kuwa na kibali kutoka Halmashauri;
 - (f) atang'oa miti iliyopandwa kwa ajili ya kuhifadhi mazingira;
 - (g) akitenda jambo lolote ambalo linadhuru au linahatarisha maendeleo na ukuaji wa kilimo cha nyuki;
 - (h) akitenda kitendo chochote kinachohatarisha upatikanaji wa asali yenye ubora na salama;
 - (i) akihujumu miundo mbinu ya ufugaji wa nyuki ya shule, kikundi, kijiji, mtaa, kata, taasisi na mtu binafsi;

Adhabu kwa
ujumla.

- 39.-(1) Mtu ye yeyote atakayetenda kosa chini ya Sheria Ndogo hizi akipatikana na hatia, endapo hakuna kifungu kilichotamka

Sheria Ndogo za (Kilimo na Usalama wa Chakula) za Halmashauri ya Wilaya ya Morogoro

Tangazo la Serikali Na. 11 (Linaendelea)

wazi adhabu ya kosa hilo, atatozwa faini isiyopungua shilingi elfu hamsini na isiyozidi shilingi laki tatu (300,000/=) au kifungo kisichozidi miezi sita jela au adhabu zote kwa pamoja yaani faini na kifungo.

(2) Endapo mtu huyo atapatikana na hatia kwa kosa la kuvua au kumiliki zana haramu za uvuvi kinyume cha sheria, pamoja na adhabu ya kifungo au faini au kifungo na faini mahakama itaamuru vitu hivyo viteketezwe.

Nembo ya Halmashauri imegongwa katika Sheria Ndogo hizi kufuatia azimio lililopitishwa katika mkuutano wa Baraza la madiwani la Halmashauri ya Wilaya ya Morogoro uliofanyika mnamo tarehe 30 Aprili, 2013 na nembo iligongwa mbele ya:-

YONA L. MAKI
MKURUGENZI MTENDAJI (W),
Halmashauri ya Wilaya ya Morogoro

KIBENA N. KINGO,
Mwenyekiti
Halmashauri ya Wilaya ya Morogoro

NAKUBALI,

Dodoma,
17 Septemba, 2015

MHE. MIZENGO P. PINDA,
Waziri Mkuu